

Myllyojan koulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2022–2025

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koulussa

Tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua säännellään Suomen kansallisessa lainsäädännössä, Euroopan yhteisön oikeudessa ja Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa. Perustuslaissa on syrjinnän kielto ja velvoite edistää sukupuolten tasa-arvoa.

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että koulujen ja oppilaitosten pitää arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja edistää yhdenvertaisuuden toteutumista suunnitelmallisesti. Tasa-arvon edistäminen koulussa tarkoittaa sitä, että kaikkia kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi.

Tasa-arvon käsiteellä tarkoitetaan useimmiten sukupuolten välistä tasa-arvoa. Yhdenvertaisuus laajentaa tasa-arvon käsitettä. Yhdenvertaisuus tarkoittaa perustuslain mukaan kaikkien kansalaisten tasa-arvoista kohtelua, kaikkien yhdenvertaisuutta lain edessä ja sitä, ettei ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Koulun tasa-arvotyön tavoitteena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä puuttua syrjintään.

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kansalaisuuden, perhesuhteiden, varallisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella.

Jokaiselle kouluuyhteisön jäsenelle tulee tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua koulun toimintaan ja edistää elämäänsä. Oppiva yhteisö mahdollistaa osallisuuden ja aidot vaikutusmahdollisuudet.

Yhdenvertaisuutta edistämällä voidaan ehkäistä syrjintää, lisätä ymmärrystä moninaisuutta kohtaan ja ennen kaikkea lisätä kaikkien kouluuyhteisön jäsenten hyvinvointia.” (Oulun kaupungin opetussuunnitelma, luku 4)

Myllyojan koulussa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä tekijöitä

1. Fyysinen ympäristö

- Koulu yksikerroksinen, esteettömän liikkumisen mahdollistava koulu
- Koulun sisätilat väljät ja avoimet
- Koulussa neljä oppilaiden sisäänkäyntiä
- Sukupuolittamattomat yksittäiset WC-tilat, esteettömät WC:t (3kpl) sekä esteettömät peseytymistilat
- Pukuhuonetilat (2kpl) jaettu väliverholla kahteen erilliseen osaan
- Valmistavan opetuksen luokka

2. Koulun toiminta

- Yksilöiden erilaisuuden hyväksymiseen ohjaaminen sekä hyvien käytöstapojen vaaliminen koulun arkitilanteissa
- Kiusaamisen vastaisen toiminnan malli käytössä (Myllyojan koulun OPS 2016)

- Tunne- ja turvataitotunnit, yhteinen minimi vähintään 1 tunti/kuukausi
  - Tuntien pohjana esim. Turvallinen Oulu -materiaali
  - Suunnitelma aiheista ”Hyvis”-tuntien sisällöstä sisältyy jaksosuunnitelmaan.
  - Opettajien kouluttaminen materiaalin käyttöön
- Oppilaiden osallisuudella tärkeä merkitys koulun toiminnassa
  - Kuulluksi tuleminen, vaikuttamisen mahdollisuudet koulun toimintaan
  - Osallisuusryhmät osa koulun toimintaa: oppilastoimikunta, ympäristöraati, KV-agentit, oppilasagentit
  - 6. luokan oppilaat 1.luokan oppilaiden kummeina
  - Oppilaiden aloitteesta sisävälitunnit liikuntasalissa (3.–6. lk)
  - Ilmakiekkopelivuoro jokaisella luokalla 1 krt/viikko
  - Välkkäritoiminta: välituntivälineiden lainaus, ohjatut välitunnit (teemaviikot)
    - Kaveripenkki-toiminta
  - Oppilaiden kiinnostuksen mukaisten tapahtumien järjestäminen
  - Osallisuusryhmien yhteistyö nuorisopalveluiden organisoimana (Oiva – Oulujoen nuoret vaikuttajat)
- VALO-oppilaiden integrointi kotiluokkiin ja yhteistoiminta koulun oppilaiden kanssa
- Kerhotoiminta
  - Koulun tiloissa iltapäivisin, yhteistyö Oulujoen seurakunnan ja urheiluseurojen kanssa sekä Harrastamisen aarrearkku -hankkeen toiminnan kautta
  - yhteistyö nuorisopalveluiden kanssa (IP-kerho + avoimien ovien toiminta)
- Kotikansainvälisyystoiminta (KV-passi)
  - Koulun keskeinen kehittämiskohde
  - Sisältää suunnitelman globaalikasvatuksen toteuttamiseksi osana Myllyojan koulun jaksosuunnitelmaa
    - hyväntekeväisyys
    - rauhankasvatus
    - kielitietoisuus
    - kulttuuritietoisuus
- Oppilaiden yhdenvertainen mahdollisuus päästä retkille Oulun kaupungin oppilaan kulttuuripolun/kirjastoreitin suunnitelmien mukaisesti
- Koulun vuosikellon mukaiset tapahtumat
- Tiivis yhteistyö kotien kanssa

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusselvitykset

- Kouluterveyskysely (2021)
- Kysely Myllyojan koulun oppilaille koulun ilmapiiristä osana Lapsivaikutusten arviointia Jääkärintaloon monitoimitaloa varten (kevät 2022)
- Kysely koulussa tapahtuvasta kiusaamisesta 6. luokan oppilaille (kevät 2022)
- Oppilaiden näkemykset edelliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan

3.1. Kouluterveyskysely 2021

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan oppilaat kokevat kiusaamisen lisääntyneen koulussamme. Varsinkin poikien keskuudessa kiusaaminen, väkivallan uhka ja seksuaalinen kommentointi/uhkailu/viestittely ovat lisääntyneet.

Pojat kokevat koulun WC-, pukeutumis- ja peseytymistilat huonoina (28 %)

Oppilaista 72,1 % kokee, että kiusaaminen on loppunut tai vähentynyt aikuiselle kertomisen jälkeen (kiusaaminen loppunut 28,6%, kiusaaminen vähentynyt 43,5%). 45,6% tytöistä koki itsellään olevan vähintään lieviä ahdistusoireita, mikä on huomattavasti yli keskiarvon (25%). Pojista vähintään lieviä ahdistusoireita koko 19,4 %.

3.2. Kysely Myllyojan koulun oppilaille koulun ilmapiiristä osana Lapsivaikutusten arviointi Jääkärintaloon monitoimitaloa varten (kevät 2022)

Oppilaat kokivat myönteisiksi asioiksi Myllyojan koulussa sen, että koulussa on siistiä ja turvallista, siellä voi tuntea kotoisa oloa ja hyvää yhteishenkeä. He arvostivat sitä, että koulussa on työrauha, koulussa saa tarvitsemaansa apua ja on nollatoleranssi kiusaamiselle. Oppilaat kokivat tärkeänä sen, ettei koulussa tarvitse pelätä, että isommat kiusaisivat pienempiä ja että uudet oppilaat otetaan kivasti vastaan. Oppilaiden mielestä kouluun on kiva tulla, kun opettajat tervehtivät oppilaita ja ottavat heidät iloisella mielellä vastaan.

3.3. Kysely koulussa tapahtuvasta kiusaamisesta 6. luokan oppilaille 2022

Kuudennen luokan oppilaista 89 % oli havainnut kiusaamista Myllyojan koulussa koulupäivien aikana. Puolet oppilaista totesi kiusaamiseen puuttumisen olevan vaikeaa. Neljäsosa oppilaista tunnusti itse kiusanneensa joskus. Kuudesluokkalaisista 80 % koki, ettei heitä ole kiusattu. Lähes kaikki oppilaat olivat sitä mieltä, että kiusaamiseen pitäisi aina puuttua ja että kiusaaminen voi jättää elinikäiset jäljet ihmiseen. 54 % mielestä koulun aikuiset eivät puutu riittävästi kiusaamiseen.

Oppilaat ehdottivat seuraavia toimenpiteitä kiusaamisen vähentämiseksi:

- *"Opettajat kyselisivät oppilailta kuulumisia. Opettajat katsoisivat tarkemmin eikä sormien läpi."*
- *"Toivoisin että erilaisuus hyväksyttäisiin paremmin, että kaikkien ei tarvitse olla samanlaisia esim. pukeutua samalla tavalla kuin muut."*
- *"Kiusaaminen pitäisi ottaa vakavammin, koska yleensä kiusaaminen jatkuu senkin jälkeen, kun siitä on puhuttu. Tämän takia siitä pitäisi pitää vakavampi puhuttelu ja jonkin tapainen rangaistus."*
- *"Kiusaajilla on yleensä syy ja kiusaajilta voisi kysyä, miksi kiusaa. Jos he kertovat, heille voi kertoa, että he voi hakea apua tai sitten heille voi tarjota apua. Jos heitä ahdistaa esim. iso luokka, niin siihen voi antaa apua."*
- *"Opettajat puuttuisivat heti kiusaamiseen eikä liian myöhään. Ja jos kiusaaminen ei lopu, kiusatun ei pitäisi vaihtaa sen takia koulua vain sen pitää loppua."*

3.4. Oppilaiden näkemyksiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vaalimiseksi arjen koulutyössä

- Kohdellaan kaikkia samanarvoisesti.

- *Jokainen ottaa tehtäväksi olla se, joka ottaa kaikki mukaan.*
- *Kaikki otetaan mukaan pelaamaan ja leikkimään.*
- *Kaikki VALO-luokkalaisetkin pitää ottaa kaikkiin leikkeihin mukaan.*
- *Jokainen saa olla oma itsensä.*
- *Ketään ei syrjitä erilaisuuden takia.*
- *Ketään ei syrjitä ihon värin takia.*
- *Kaikki huomataan ja otetaan huomioon.*
- *Riidat selvitetään ja kiusaamiseen puututaan aina.*
- *Pyydetään epäasiallista käytöstä anteeksi ja annetaan anteeksi. Mietitään ensin ja toimintaan vasta sitten. "Kannattaa kysyä itseltä, onko toiminta turvallista, järkevää ja reilua. Jos vastaan johonkin kieltävästi, älä tee niin."*

4. Ehdotetut tavoitteita ja toimenpiteitä

4.1. Tavoitteita

- Toiminta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kokemisen lisäämiseksi
- Fyysisen ja henkisen koskemattomuuden tunteen vahvistaminen
- Suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden ymmärtämisen lisääminen
- Osallisuuden vahvistaminen
- Sukupuolisen moninaisuuden käsitteen ymmärtäminen
- Koulun aikuisten omien asenteiden ja toimintatapojen tarkastelu (esim. ryhmäjaot, sukupuolisensitiivinen kielenkäyttö, nonverbaalinen vuorovaikutus)
- Syrjivään kielenkäyttöön puuttuminen
- Oppilaat osallistuvat syrjinnän, seksuaalisen häirinnän ja muun sukupuoleen perustuvan häirinnän ja syrjinnän lopettamiseksi tähtäävään toimintaan.

4.2. Toimenpiteitä

- Kaikkeen syrjivään kielenkäyttöön puuttuminen matalalla kynnyksellä (myös "läpät")
- Tunne- ja turvataitojen vahvistaminen mm. Turvallinen Oulu -materiaalin avulla
- Koulun aloituspäivänä henkilökunnan kanssa käydään läpi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä ja sen tavoitteita.
- Oppimateriaalin tarkastelu moninaisuuden näkökulmista (eri sukupuolet, vähemmistöt, kieli)
- Valvonnan lisääminen pesu- ja pukeutumistiloihin, opettaja lähtee viimeisenä. "Kuolleet kulmat" tiedostetaan välitunneilla ja siirtymätilanteissa.)
- YS-vuosikellossa varattu aika ja tila mm. tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vaalimiseen liittyvälle keskustelulle
- Ulkopuolista koulutusta henkilökunnalle (esim. Laanilan koulun ja Myllyojan koulun yhteisissä pedagogisissa iltapäivissä vko 45/ 13 sekä OPI-päivillä 2023)
- Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen vahvistavan ajattelun korostaminen kotikansainvälisyyttä edistävän KV-passin jaksoissa (hyväntekeväisyys, rauhankasvatus, kielitietoisuus, kulttuuritietoisuus)
- Oppilaiden osallistuminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön (kartoitus syksyllä 2022, seuranta, toimenpiteiden vaikutusten arviointi keväällä 2023)
- Vierailijoita eri vähemmistöistä, myös vierailuja eri kohteisiin yhdenvertaisuusteema huomioiden

5. Seuranta

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely syksyllä 2022 ja seurantakysely keväällä 2023
- Saatuun palautteeseen reagointi ja jatkotoimenpiteiden suunnitteleminen
- Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen arviointi arjen koulutyössä siirryntä-, oppitunti- ja välituntitilanteissa

Liitteet

- Myllyojan koulun opetussuunnitelma 2016
<https://www.ouka.fi/documents/183483/0/Myllyojan+koulun+opetussuunnitelma+2016/6e735221-9809-47ab-99b9-4ac448b43f1a>
- Myllyojan koulun kansainvälisyyskasvatuksen suunnitelma
<https://www.ouka.fi/documents/183483/0/Myllyojan+koulun+kansainv%C3%A4lisyyskasvatussuunnitelma/514c006b-bb23-4a04-ae09-6c5d32abbb02>

- <https://www.finlex.fi/fi/>
- Turvataitokasvatus, Turvallinen Oulu
<https://www.turvataitokasvatus.fi/>
- Tasa-arvo on taitolaji, Opas sukupuolten tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa
https://www.oph.fi/download/173318_tasa_arvotyö_on_taitolaji.pdf (Opetushallitus)
- Koulu vailla vertaa opas yhdenvertaisuussuunnitteluun (Rauhankasvatusinstituutti)
<https://rauhankasvatus.fi/koulu-vailla-vertaa/>
- TASA-ARVOKOMPASSI - Työkalu Tasa-arvo- ja Yhdenvertaisuustyöhön perusopetuksessa (Rauhankasvatusinstituutti, 2020) <https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-PERUSOPETUS.pdf>